

Štiri milijarde novih bankovcev.

Komisija državnih dolgov je naznanila pos-
lanski zbornici, da je dovolila Avstro-Ogr-
ska banka obema vladama 1500 milijonov
kron posojila. Banka je dala natiskati za 1500
milijonov novih bankovcev, ki jih je dala obe-
ma vladama kot posojilo in obe vladi sta res
takoj plačevali z njimi vojne stroške. Ti ban-
kovci so torej pomnožili bankovce v prometu
za poldruho milijardo. Tako delajo vsaki par
tednov in v zadnjih štirih mesecih je naraslo
število bankovcev na več nego štiri milijarde
kron.

Vsaka gospodinja ve, da so jajca ceneja,
če jih je mnogo na trgu. In kadar so jajca ce-
neja, treba dati manj denarja zanj. Isto velja
tudi za bankovce. Če je prav mnogo bankov-
cev v prometu, so cenejši; to je za tisto mno-
žino bankovcev dobimo manj blaga. Ker je v
prometu vedno več bankovcev, je blago vedno
dražje. Če bo banka tiskala vedno nove
bankovce in jih država dajala v promet, se
mora blago bolj in bolj dražiti. To je že sto-
krat preskušena izkušnja in po narodnogospo-
darski teoriji umljiva stvar.

Država utegne vojne stroške pokrivati na
različne načine. Zvišala lahko direktne davke
toliko, da pokriva z njimi vse stroške; v tem
primeru bi morali kapitalisti, zemljiški in liš-
ni posestniki, visoki uradniki porabiti večji del
svojih prejemkov za plačevanje direktnih dav-
kov in ne bi mogli kupovati toliko potrebščin.
Vojni stroški bi se torej pokrivali z omejeva-
njem porabe blaga v imovitih slojih. Država bi
dalje utegnla zvišati indirektno davke, porabo
blaga obdavčiti in poravnati s tem davkom
vojne stroške. V tem primeru bi moralo vse
prebivalstvo plačevati dražje s tem davkom
obremenjeno blago, in če bi bilo to blago slad-
kor, spirit, pivo itd., bi mogli siromašnejši sloji
kupovati le malo tega blaga. Vojni stroški bi
se v tem primeru pokrivali v omejitvi porabe
v siromašnejih plasteh. V resnici pa pokriva
država svoje vojne stroške z izdajanjem novih
bankovcev. Zaraditega postaja vse blago
dražje in vsi siromašnejši sloji se morajo ome-
jevati v porabi potrebščin. Izdaja bankovcev
ima torej prav tisti vpliv kakor indirektni dav-
ki na blago.

Stotisoče delavcev, ki delajo ob mirnem
 času, leži danes v strelskih zakopih, ne da bi
produktivno delali. Stotisoče delavcev, ki so v
miru pridelovali živila in obleko, liše in pro-
metne pomočke gradili, izdelujejo danes šrap-
nele in granate, puške in topove. Družba rabi
imogo delavcev, ki jih je prevzela za gradnjo
utrd in izdelovanje morilnega orožja; le maj-
hen del jih more porabljati za izdelovanje živ-
ljenskih potrebščin. To dejstvo, ker je družba
odtegnila mnogo delavcev produktivnemu de-
lu, povzroča neizogibno, da je nastalo pomanj-
kanje in omejevanje v potrebščinah. Vpraša-
nje le nastane, kdo se mora omejevat? Če bi
moral posestni sloji plačati vojne stroške, bi
se to zgodilo z direktnimi davki, zaradi kate-
rih bi se morali omejiti v potrebščinah. Če pa
se vojni stroški ne plačujejo z davki, marveč
z izdajanjem bankovcev, pa se morajo omeje-
vati siromašne plasti, ker ne morejo več pla-
čevati drugega blaga. Štiri milijarde pomejijo
velikansko podraženje življenskih potrebščin,
in še bomo imeli nezadostno prehranjevanje,
še bo propadala življenska sila prebivalstva.

Delavski razred je že od nekdaj naspro-
val indirektnim davkom. Indirektno davke so
nalagali pa le na posamezne vrste blaga. Z
bankovci je pa drugače; z njimi se obdavči
vse, prav kakor bi nabili indirektno davke na
vse potrebščine. V mirnem času se ni upala
nobena država indirektno obdavčiti kruh,
krompir, meso, maščobo, obleko, perilo; toda

sedaj izdajo vsak mesec za eno milijardo ban-
kovcev, ki ni v bistvu prav nič drugega kakor
indirektno obdavčenje vseh potrebščin, življens-
skih potrebščin.

Delavci sklepajo pogodbe s podjetniki, da
dobe nekaj več bankovcev za plačo, toda kaj
jim to pomaga, ko vsak teden pada vrednost
teh bankovcev, ko natiskajo vsak dan skoro
za 33 milijonov kron novih bankovcev in jih
spravijo v promet? Deset kron danes ni vred-
nih toliko kakor deset kron pred enim mese-
cem; zakaj v tem mesecu je dala država zo-
pet za eno milijardo kron bankovcev v promet
in s tem zmanjšala vrednost kroga. Če bi to-
varnarji delavske mezde vsak mesec znižava-
li, bi vlada razumela, da bi moralo to imeti
najhujše socialne posledice; toda ali država ne
razume, da vedno pomnoževanje bankovcev
vpliva popolnoma enako?

Kaj torej? Nedvomno je mogoče bankovce
omejiti. Če bi se vojni dobički znatno obdav-
čili, bi morali vojni dobavitelji velik del svo-
jega dobička vrniti državi. S tem bi država
lahko znatno omejila izdajanje novih bankov-
cev. Vlada in gosposka zbornica sta krivi, da
se to ni zgodilo; tudi vsaka uvidevna in odloč-
na vlada bi mogla kriti vojne stroške, ne da
bi kar naprej izdajala bankovce. Število ban-
kovcev bi lahko naraščalo počasneje, toda na-
raščalo bo, dokler bo vojna. Vsak mesec bo
več bankovcev in vsak mesec več bede. Kam
pa to vodi, naj premislijo tisti, ki odločujejo o
miru in vojni. Zgodovina uči na vsaki strani,
da je največja nevarnost nevrednost denarja,
ki je plod dolge vojne. Štiri milijarde novih
bankovcev v štirih mesecih je grozno svarilo.
Če ne bo konca vojne in se ne omeji izdajanje
bankovcev, potem tiramo Avstrijo v socialno
katastrofo!

Protirevolucija v Rusiji.

Mirovno delo v nevarnosti.

Petrograd, 13. dec. (Kor. ur.)

Sovjet ljudskih komisarijev je izdal na-
slednje obvestilo: Buržvazija pod vodstvom
stranke kadetov je zbrala vse moči za protire-
volucionarni udarec v trenutku, ko se ima se-
stati ustavodajni zbor, Kornijlov in Kaledjin
sta dvignila v Uralu in v Donskem ozemlju
prapor meščanske vojne. Bogajevskij, desna
roka Kaledjinova, je javno povedal, da se je
upor uprizoril na zahtevo stranke kadetov. Pri
Belgorodu so se že vršili resni spopadi med
revolucionarnimi četami in oddelki meščanskih
zarotnikov. Tako je izbruhnila meščanska vojna
vsled iniciative in pod vodstvom stranke ka-
detov. Upor ogroza mirovno delo in vse uspehe
revolucije. Buržvazija ni mogla pričakati za-
konite otvoritve ustavodajnega zbora.

Peščica ljudi, ki so se izdajali za poslance,
je naskočila sinoči vrata tavriska palače,
spremljana od članov »bele garde« in junker-
jev, uradnikov in nekoliko tisocev meščan-
stva. Stranka kadetov bi rada nadela protire-
volucionarnemu gibanju Kaledjina in Kornij-
lova vsaj videz zakonitosti. Vsi uspehi ljud-
stva, tudi bližajoči se mir, so v nevarnosti. Cen-
tralni odbor kadetov je Kaledjinu in Kornijlo-
vu pošiljal neprestano ojačenja. Najmanjša slabost
ljudstva bi lahko potegnila v prapost
sovjet in mirovno delo. Sovjet ljudskih komi-
sarijev je označil stranko kadetov kot organi-
zacijo protirevolucionarne upornosti in kot
ljudstvu sovražno stranko ter se je zavezal, da
v boju proti stranki kadetov in njihovim po-
magajem ne položi orožja iz rok. Politične vo-
ditelje meščanske vojne bomo zaprli in upor
buržvazije za vsako ceno udušili.

London, 14. decembra. Reuterjev
urad poroča iz Petrograda: Odposlanec vlade
brzojavlja, da so maksimalistične čete zas-
edle Tamarovko in Kalugo; čete Kornijlova

so razorožene in ujete ter zopet vpostavljena
revolucionarna oblast. Komisar črnomske
mornarice zahteva, da se takoj odpošljejo od-
delki črnomske mornarice s strojnimi pu-
škami ter naznanja, da so čete kadetov na-
padle Rostov za oklopnimi avtomobili. — Kri-
lenko brzojavlja, da se je general Ceremizov
branil, odriniti v Pskovu, vsled česar je bil ta-
koj odstavljen. Krilenko pripominja, da je ce-
la garnizija v Pskovu na strani boljševikov.
Krilenko napreduje. Komisar pete armade jav-
lja, da je Krilenko došel v Dvinsk. Armadni
poveljnik Botirev je odstavljen in aretovan.

Stockholm, 14. decembra. Petrogra-
ški dopisnik »Times« poroča, da je včerajšnji
dan potekel, ne da bi se bil otvoril ustavodaj-
ni zbor. Vse trgovine so zaprte. Na tisoče
ljudstva je na cestah in ulicah.

Amsterdam, 15. decembra. Kakor se
Reuterjevemu uradu iz Petrograda poroča, so
zbrali boljševiki v vojašnicah in v bližini Tav-
riške palače 8000 mož. Tudi Tavriška palača
je od boljševičkih čet zasedena. Moskovski so-
vjet je zatvoril uredništvo »Ruskega Slova«,
ker je bil list objavil govorico, da se je Kri-
lenko po nemškem navodilu polastil glavnega
ruskega stana. Vodilni člani sovjeta združenih
kozakov so bili aretovani.

Petrograd, 15. decembra. (Agen-
tura.) Čete generala Kornijlova so bile od »ru-
deče garde« in regularnih čet popolnem pora-
žene. Kornijlov je pobegnul. Oddelki kosaškega
hetmana Kaledjina so Kalugo izpraznili, nkar
so boljševičke čete mesto zasedle. Cela črno-
morska mornarica se je izjavila za vlado de-
lavcev in kmetov ter je odposlala torpedovke
v reko Don, ki naj bi se borile proti Kaledjinu.

Petrograd, 15. decembra. (Agen-
tura.) V zavodu Smolna se je vršilo zborovanje
kozakov. Sprejeta je bila resolucija, ki poziv-
lje kozake, naj podpirajo Ljenjina. — Mesta
Rostov, Rahnicevan in Taganrog so v oblasti
revolucionarnih čet. Kaledjin je Rostovskega
župana povabil na pogajanja glede ustavljenja
vojaških operacij.

Politični pregled.

Tajinstveno delovanje armadne uprave.

Na seji obrambnega odseka avstrijskih delega-
cij je razkril delegat sodrug Glöckel grehe mi-
litarizma. Med drugim je dejal: »Prebivalstvo
je mnenja, da je bilo v tej vojni mnogo žrtev
brezplodnih. Nekatera vprašanja naj bodo vo-
dila, da se izve, kakšno mnenje je utrjeno v
prebivalstvu. Kje je vzrok, da sta se popolno-
ma izjalovili prvi dve ofenzivi v Srbiji? V kol-
iko je zakrivilo to ponesrečeno akcijo neena-
komernost v prodiranju armade in trena? V
koliko se je oziralo pri taktičnih odredbah na
patriotične spominske dneve? Zakaj ni bil Pr-
zemysl pravočasno izpraznjen? Po uradnih
podatkih vojnega poročevalskega stana je ve-
ljal zadnji izpad 10.000 mož. Ali je bil ta izpad
neizogiben? Kje je vzrok, da se je posrečilo
Rusom, da so uspešno predrli pri Lucku? Ali
je bil armadni poveljnik četrte armade na me-
stu? Ali je resnična vest, da so bili jezoviti Pi-
ave predrli in so se odprle njene zavornice?
Ali je bila v resnici velika eksplozija italijan-
skega municijskega skladišča, pri kateri je bilo
usmrčenih veliko število avstro-ogrskih čet?
Kako se je razdelil plen iz Benečije in Furla-
nije? Ali je res, da si je prisvojila nemška ar-
madna uprava skoraj ves plen? Koliko je res-
nice na vesti, da so ropali dva dni po Vidmu?
Zakaj je bil nenadno odstavljen general Tschurtschenthaler kot mestni poveljnik v Inomestu?
Zakaj so bili odstavljeni sledeči vodilni gene-
rali: Nadvojvoda Friderik, nadvojvoda Josip
Ferdinand, Bruderermann, Puhallo, Dankl, Auf-
fenberg in Schemma?

Iz delegacij. V armadnem odseku av-
strijske delegacije se je delegat F on pritože-

val o preganjanjih civilnega prebivalstva na
Goriškem ter opozarjal zlasti tudi na slučaje
poslancev dr. Rybača in Vukotiča. Polemizir-
al je proti delegatu knezu Auerspergu, pro-
testiral proti germanizacijskim tendencam v
armadi ter kočno izražal razne želje glede
obnovitve na Goriškem.

Glede kvote se ni doseglo sporazumlje-
nje. Avstrijska kvotna deputacija je v petek
zaključila svoje razprave. Ker se z ogrsko de-
putacijo ni doseglo sporazumljenje, bo cesar
sam določil kvoto za obe državni polovici.

Oklopna »Wien« od Italijanov potop-
ljena. Šef admiralskega štaba italijanske mor-
narice razglasa: V noči 10. decembra je vdrl
oddelek naših lahkih ladij v Tržaško luko. Na-
še ladje so izstrelile štiri torpede na dve ladji
tipa »Monarch«. Torpedi so eksplodirali. Ok-
lopna ladja »Wien« se je potopila. Naše lad-
je so se vrnilo nepoškodovane.

»Zeit« v nemških rokah. Kakor se
»Agrarier Tagblatt« z Dunaja poroča, je ve-
liki dunajski dnevnik »Zeit« prešel v last ne-
kega berlinskega konsorcija. Kupnina znaša
pet milijonov kron.

Angleške skrbi. V angleški spodnji zbor-
nici je finančni minister Bonar Law razpravjal
o položaju v Rusiji. Minister upa, da zbornica
dogodkov v Rusiji ne bo presenjevala, kajti z
gotovostjo je pričakovati, da dobi Rusija prej
ali slej priznano odgovorno vlado. Če pride
taka vlada, bo vedela, da je razvoj Rusije
brez vnanje pomoči nemogoč; oficialna po-
moč pa bi bila nemogoča, če bi vlada prejšnjih
dolgov ne priznala. Dolgovi, ki pridejo tu v
poštev, se bodo torej prej ali slej poravnali.

Odgovarjajoč raznim predgovornikom je iz-
javil Bonar Law: Naša vojna v Mezopotamiji
in Palestini ne meri na osvoboditev teh dežel.
Naš položaj v Egiptu smo morali braniti iz-
zgolj vojaških ozirav. Je-li bi naj bil šil prej
v Solun, da bi pomagali Srbiji, to je vprašanje,
na katero bo odgovorila zgodovina. A brez
naših čet v Solunu bi bili Nemci zavladali na
Grškem in na celnem Balkanu, kar bi bili sma-
trali za največji vojni uspeh. Glede dogodkov
pri Cambraju je izjavil Bonar Law, da je to
bilo podjetje, ki ne bo imelo kakih odločilnih
posledic. Generalu Haigu se je naročilo, naj
takoj poroča o položaju. Uvedla se bo teme-
ljita preiskava. Taki nesrečni dogodki so ne-
izogibljivi.

Angleški železničari in vojna. Poslanec
Thomas, tajnik železničarske »Unije« je imel
dne 7. t. m. v Alwich-klubu govor o stališču
delavcev napram vojni. V svojem govoru pravi,
da je bilo delavstvo spočetka odločno proti
vojni in je že zapretilo s splošno stavko, a ga
je vlada končno prepričala, da Nemčija izziva
s tem, da hoče uveljaviti oblast pred pravico.
Angleška vlada pa vsa tri leta ni nikoli pove-
dala resnice, tako da ljudstvo imenuje danes
vodilne državnike lažnike in jim ne more nič
več verovati. Mnogo jih je pa tudi, ki imajo z
vojno osebne dobičke. Prebivalstvo je že pre-
pričano, da je Anglija opustila svoje prvotne
smote. Govornik meni, da ima ljudstvo vojne
dovelji. Mi smo proti militarizmu, toda danes ni
nobena stvar bolj potrebna, kakor da vlada
jasno in razločno pove svoje vojne smote, da
nimamo imperialističnih, ne osvajevalnih na-
menov, marveč, da je namen svoboda naro-
dov vsega sveta. Vojna ne sme trajati niti mi-
nuto dalje, kakor je potrebno. Vojno hočemo
hitro končati v prepričanju, da je najboljši mir
tisti, ki temelji na idealu, da so vsi ljudje brat-
je. — Torej tako pravijo angleški delavci, ne
pa tako kakor so nam tolikokrat poročali.

Amerikanci na zapadni fronti. Ameri-
kanci prevažajo svoje čete z Azorskih otokov
v južnozpadna francoska пристanišča. Čete, ki
se nahajajo na potu v Francijo, se cenijo na
dve diviziji z obilno artiljerijo. Na italijansko
fronto prispe v kratkem ameriansko zračno
brodovje.

Stari ruski historjograf Ka-
ramzin piše v uvodu svoje zgodovine ruske dr-
žave: »Istinito kosmopolitizem obstoji le metafiz-
ično ali kot tako nenavaden pojav, da niti ni
potreba mnogo govoriti o njem. Samo povsodi le
državljeni v Evropi in Indiji, v Mesiki in Abisi-
niji, osebnost vsacega posameznika je res in isti-
nito vezana le z domovino, ljubimo njo, ker lju-
bimo sebe.»

Vsi ti ugovori nacijonalizma z izreki prizna-
nih socialnih demokratov, katerih se poslužujejo
kot argumente proti internacionalizmu, pa niso
nič drugega, kot nepoznanje pravega pojma poli-
tičnega internacionalizma delavstva in zameša-
vanje raznih pomenov po eden in isti pojem.
Zveza delavstva kot internacionala je kon-
kretan zgodovinski pojav, ki se je v razvoju de-
lavskega gibanja pokazal prvič leta 1862 v Lon-
donu, ko je odposlanstvo francoskih delavcev
pos-tilo drugo svetovno razstavo ter se sešlo s
predstavitelji angleških strokovnih organizacij. Iz
te prve dejanske d-utike revolucionarnega delav-
stva dveh najbolj izobraženih narodov se je usta-
novila internacionala na velikem shodu delavcev
28. septembra 1864 v veliki dvorani Sv. Martina
v Londonu, kjer so se sešli Angležji, Francozi,
nemci, Italijani in Poljaki, kateremu sestanku je
sledil prvi internacionalni kongres trajajoč od
25. do 29. septembra 1865 v Londonu.

(Dalje prih.)

LISTEK.

DR. H. TUMA:

Internacionala.

(Dalje.)

Države naraščajo, njih lastna velikost jih
žene naprej in v velikih svetovnih državah ure-
ničjuje se že del internacionalne. Socialna demo-
kracija je prevzela misel internacionalitete od
meščanskega trgovinskega liberalizma ter je to
idejo poglublila s tem, da je po-tavila mesto
menjalne obsevalne družbe skupnost dela vsega
človeštva. Iz realitete kapitalizma in gospodar-
stva, ki dobiva videz izraz v svetovnih kartelah
in trustih se je ustvarila tudi realiteta organske
zveze delavstva vsega sveta v strokovnih zvezah
ter v strokovni internacionali. To je danes istina,
katere ne more noben misleč človek več odklan-
jati od sebe. Zveza delavcev vseh dežel, a ne
glede na državo, vero in narodnost v nasprotju
proti posameznim individualnim državam kot no-
siteljicam organizirane sile in narodom kot no-
siteljicam individualne kulture, v razrednem boju za
enakovrednost in solastjo vsch človeških dobrin
potem dela in produkcije je dejstvo. Ta -trokovna
internationala kot realiteta je jedro delavske
internationalne. Ta realiteta je danes za vsacega
izobraznega človeka toliko vidna in je z interua-

cionalnato kapitalizma tako tesno vzazana, da je
nepobitna. Poleg te gospodarske strokovne inter-
nationalne vz-oredno teče stremiljen e delavstva
po politični internacionali t j. internacionala v
ožjem pravem pomenu besede kot politična or-
ganizacija delavstva vsega sveta ne glede na
državo, vero in narodnost. To internacionalo
imajo pred očmi, kadar proletarci in socialdemo-
kratki govore o internacionali. Ta internacionala
je nasprotje nacjonalizma in anarchizma.

Anarchizem trdi (R clus): »Ni nikakoršne
enote, ni nikakoršnega smisla v neskončnem ka-
osu, v katerem se križajo znanstveni pojmi, za-
konj in navi stoterih narodov, deseterih tisoč
let.« Anarchizem toraj trdi, da je celo vsaka mi-
selna zveza skupnosti nemogoča in da ravno ve-
da jasno dokazuje nemogočnost enotnega mišljenja
in skupnega stremljenja, tem manj pa skupnega
dejanja.

Drugi nasprotnik internacionalizma Gum-
plovic trdi: »Je nacjonalizem je istina (Tat-ache)
in dejanstenost (Wirklichkeit), internacionalizem
pa je le ideal sanjačev.« Za znanstvenika ni
drugega nego, individualiteta posameznika, indi-
vidualiteta kulture posameznih narodov. Italijan
Leonardi je že trdil: »ako bi se vsi ljudje zdru-
žili v en sam narod in eno samo domovino in
bi izpovedali vesoljno ljubezen proti celemu člo-
veštvu, ne da bi ljubili posebej ene same dežele,
bi pravzaprav raztrosili človeštvo v toliko posa-
meznih ljudi in vsak bi sovražil vse ostale, lju-

beč le lastno pleme in samega sebe.« Odični
zastopnik nacjonalizma Ferrari pravi: »sociali-
zem izhaja iz internacionalizma iz zredov, ki je
nastal iz prirode gospodarskega življenja same, a
ko spoznamo, da je gospodarska vez le del so-
cijalnega življenja, potem postane ta družabna
vez manj vredna, kakor ona skupne organske
prirode, ki izvira iz čustva narodnosti in s na-
rodnosti.« Tudi nemški moderni etik Külle dvo-
mi. da bi se kdaj internacionaliteta v političnem
sm slu dala izvesti » Preveč se povisuje e ideal
humanitete in nad kosmopolitičnem navdušenjem«
zanemarjalo se je patriotične dolžnosti. Gotovo
je jako dvomljivo ali kdaj pride čas, ko se bo
človek čutil le kot ta ga in ne kot pripadnik
določene pame in določene občestva.«

V bistvu je vse nasprotje nacjonalizma kul-
turne vsebine. S cjalna demokracija brez obo-
tavljanja priznava, da je kultura individualno na-
rodna in socialni demokrat Pernerstorfer, na
katerega se nacjonalisti v njih boju proti inter-
nacionalizmu tako radi sklicujejo, kar naravnost
trdi: »Ni druge literature kakor nacionalna lite-
ratura« ter »Tretja internacionala bo ali nacjo-
nalna ali je sploh ne bo.« Tako citirajo naciona-
listi Poetscha: »socialistična internacionala ne
more drugače obstajati nego na nacionalni pod-
lagi.« A tudi odični socialisti R inner pravi: »so-
cialni demokratje ne izhajajo od obstoječih dr-
žav ampak od živih narodov, narod je nositelj
bodočega novega reda, narodi so bili pred drža-

= Položaj v Španiji. Španska vlada je sklenila, da se razpusti parlament ter razpiše nove volitve. = Gonja proti socialistom v Italiji. Iz Lirana se poroča, da je »Avanti« premestil svoj sedež iz Milana v Rim. V zvezi s hišno preiskavo v redakciji lista »Avanti« je bilo v Milanu aretovanih 14 socialistov.

= Ruske čete zapuste Finsko. Ruske čete na Finskem se pripravljajo za odhod. Izvedba neodvisnosti Finske se energično nadaljuje. Poveljnik trdnjave Sveaborg je neodvisnost Finske priznal.

= Nova socialistična stranka v Rusiji. Berlinskemu »Vorwärts« se poroča iz Petrograda: Poleg obeh obstoječih ruskih socialno demokratičnih strank — boljševikov in menševikov — se je nedavno ustanovila tretja stranka, ki si je pridela ime »socialno-demokratična stranka združenih internacionalistov«. Dočim imajo diference med boljševiki in menševiki svoj vzrok v različnem pojmovanju taktičnih problemov, v presojanju zvezne zmožnosti buržoazije, v ocenjevanju tempa in značaja revolucije, so internacionalisti produkt vojne diskusije. Sprejeli so pristaje obeh smeri ruske socialne demokracije. Stojijo na temelju programa cimervaldovske leveice, v mirovnem vprašanju — najbližji boljševikom — zahtevajo sestavo koncentracijskega ministristva iz zastopnikov vseh socialističnih in demokratičnih organizacij, a brez meščanskih elementov. Od prejšnjih menševikov jim pripadajo med drugimi: Axelrod, Martov, Martinov, od boljševikov Gorkij in pristaji njegovega lista »Novaja Zizen«. Prejšnja socialno demokratična frakcija ŕume: Cejzde, Skobeljev in Čenkelij niso pristopili internacionalistom — ti pripadajo menševikom.

Dnevne beležke.

Občinskega sveta izredna javna seja bo v torek, 18. decembra 1917 ob šestih zvečer v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanilo predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Mestnega magistrata poročilo o prošnjah za sprejem v občinsko zvezo. IV. Personalno-pravnega odseka poročilo glede razsodbe c. kr. finančnega ministristva o prizivu mestne občine proti naročilu naknadne napovedi mestnih vodovodnih naprav v svrhu predpisa pristojbinskega namestka. V. Stavbnege odseka poročilo o prošnji Avgusta Tomaziča za izpremembo stavbnege sistema za zaizidavo stavbišče med Čajovo, Gledališko, Kolizejsko in podaljšano Beethovnovo ulico. VI. Aprovizacijskega odseka poročila o raznih aprovizacijskih zadevah. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravnega odseka poročila: 1. o prošnjah za razpisane cesar Franc Jožefove vladarsko-jubilejne ustanove za onemogleg obrtnike; 2. o prošnji neke pomožne uradnice za stalno imenovanje; 3. o raznih prošnjah magistratnih uradnikov v personalnih zadevah. IV. Direktorija mestnega užitninskega zakupa opročilo o prošnji nekega uradnika za določitev preskrbninskih užitkov.

Kranjska, Koroška in Stajerska iz vojnega ozemlja izločene. »Wiener-Ztg.« objavlja razglas notranjega ministristva z dne 13. decembra o spremembi mej jugozapadnega vojnega ozemlja. Armadno vrhovno poveljstvo je odredilo, da se iz vojnega ozemlja s 15. decembrom 1917 izločijo sodna okraja Landeck in Ried ter politični okraji Reute, Imst, Inomost, Schwarz, Kufstein, Kitzbühel, Brixen, Brunneck in Lienz na Tirolskem, nadalje v jugozapadnem vojnem ozemlju ležeči deli Sohograške in Stajerske ter Koroška in Kranjska. Vojno ozemlje tvoriyo torej v bodoče: 1. Širše vojno ozemlje obsega Predarlško deželjo; 2. ožje vojno ozemlje obsega Tirolsko, izvzemši zgoraj navedene okraje, Istro, Goriško-Gradiščansko in mesto Trst z okolico.

Obnovitev v sebnem brzojavnem in telefonskem službe. Krovom Koroške in Kranjske kakor tudi mesto Trst brez okolišne izločene iz brzojavnega in telefonskega prepovedanega ozemlja. S tem je zasebni brzojavni in telefonski promet v mestu Trst, na Kavskem in na Koroškem zopet dovoljen. Ti dve službeni pnetji pa ne moreta z ozirom na vsled vojne na-tale razmere tak v tehničnih kakor tudi v drugih službenih prometnih napravah za sedaj poslovati v istem obsegu kakor v mirnem času, temveč samo v omejenem obsegu. Dovoljena je pod obstoječimi pogoji predaja za-ebnih brzojavk v vse kraje, ki niso izločeni od prometa. Natančne ša pojasnila glede predaje se morejo p-izvesti pri predajni uradu. Pominja pa se, da se ne more jamčiti, dokler ni zadostnega števila napeljav na razpolago, da se odpravijo in dostavijo zasebne brzojavke v normalnem roku, ker se bodo odpravljala večina zasebnih brzojavk, dokler trajajo sedanje razmere, najbrže s mo potom pošte. Zasebne brzojavke se sprejemajo tedaj do relikta samo na odgovornost odpošiljalca, kateri pa nima za slučaj, da se brzojavka izgubi ali pa prepozno odpravi, nobene pravice do povračila plačnih pristjbin. Lokalni telefonski promet v mestu Trst izvzemši okolico in na Kranjskem bo odprt najbrže 1. januarja 1918. Prekodoželni telefonski promet se pa za sedaj ne obnovi. Poleg

javnih govornih se bodo za sedaj odprte za sedaj samo že obstoječe govornice sukcesivno v slededem redu: sužbena mesta državnih oblasti in uradov, službena mesta civilnih oblasti in uradov, govornice javnih in zasebnih bolnišnic, govornice zdravnikov, lekarnarjev, večjih industrijskih in trgovskih kakor tudi pluvanjskih podjetij in končno manjših trgovin in zasebnih stanovanj.

Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Učitelji ponižno vprašamo sl. deželni odbor, kako to, da se nam ne izplača državna draginska doklada? Vsaj je državni zbor sklenil, da učitelji dobe 70 milijonov do 15. decembra 1917 izplačanih. Učitelji, lačni psi za plotom, po izreku g. Lampeta.

Pospešitev sodnega postopanja. Pravosodno ministristvo je naročilo sodiščem in državnim pravdnistvom, naj zljajšajo in pospešijo kazensko postopanje, naj brezuspeshnih zasledovanj ne nadaljujejo, naj osredotočijo težišče postopanja v glavno razpravo, kar odgovarja tudi kazenskemu pravnemu redu. Obtoženec naj se svobodno in neovirano zagovarja. Pri zaslišanju prič naj se zaslihanje ne prekinja, da so izpovedi točne in zanesljive. Odreja se, naj se odgovitve razprav kolikor mogoče omeje. Pospešitev postopanja in skrajšanje preiskovalnega zapora so dolžne podpirati vse oblasti.

Čudne nazore imajo v vladnih krogih o delavskih mezdah. Pri praškem namestniku je bila pred nekaj časom deputacija tiskarskih pomočnikov, ki se je pritoževala o slabih mezdah razmerah. Namestnik je ob tej priliki vzkliknil: Mislil sem, da imajo tiskarji sedaj v teh razmerah povprečno vsaj 100 K tedenske plače! Argumenta ni treba, ker ga imamo v današnjem uvodniku.

Mirovni shod na Raketu se je večer vršil ob veliki udetežbi domačih delavcev in delavk zlasti žetevničarjev. Shoda je predsedoval sod. u. g. Ambróz, poročal je sodr. g. Peterjan iz Ljubljane, ki je v daljšem govoru orisal vzroke in gr. z. te vojne. Govoril je o pomenu ruske revolucije ter napadal vse iste kroge, ki hočejo rusko revolucijo diskreditirati in vojno podaljšati. Nato je poročal, zakaj da delavci hočejo mir, brez ozira na vse drugo. Govornik si poslušalci ves čas burno prirejivali. Nato je bila soglasno sprejeta ziana resolucija, kakor je predsednik zaključil shod z živjo klicem na rusko revolucijo in mir. Po shodu se je razvila prijateljska debata o naših stranknih zadevah in o listu »Naprava«. Ob tej priliki se je ogasilo lepo število novih naročnikov in se je nabralo 27 62 K za tiskovni sklad »Naprava«.

Vse naročnike »Naprava«, zlasti ljubljanske, ki ne dobivajo našega lista tedno, prosim, da nam to sp. roče še ta teden, in sicer vsak dan od 8 do 12. dopoldne, ter od 3 do 5. popoldne v upravi, Fračiškanska ul. 6, I (stara). V tem pogledu hočem vsekar napraviti red, ker vemo, kako neprijetno je za naročnike, če ne dobe lista v pravem času. Urediti nam je pa mogoče stvar le z vašo pomočjo. To velja posebno za naročnike v Šški, kateri cel teden niso tedno dobivali.

Vojna.

Dunaj, 15. decembra (Kor. ur.) Uradno se razglašajo: Čete generala Krausa so vkljub srditemu odporu iztrgale sovražniku pozicije na Col Caprihe, pri čemer sta se posebno odlikovala pešpolka št. 49 in 88. Na Monte Perlica so naši planinski bataljoni zavrnili ponovne sovražne napade. Ljudi napadi Italijanov, ki so nam hoteli zopet iztrgati dne 13. decembra zavojevane sovražne pozicije na Monte Spinuccia, so ostali brez uspeha. V bojih zadnjih dnuj smo ujeli 40 italijanskih častnikov in 3000 mož, ter uplenili nekoliko topov in strojnih pušk. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 15. decembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Že več kot štiri tedne Angleži na Flanderskem niso ponovili svojih napadov. Silna angleška ofenziva, ki naj bi nam bila iztrgala Flandersko obrežje ter uničila bazo naših podmorskih čolnov, se pač sme smatrati za končano. Cela angleška armada, ojačena s francoskimi oddelki, se je na Flanderskem četrt leta borila za odločitev. Uspeha ni dosegla, dočim smo mi v tem času na drugih mestih s težkimi udarci porazili sovražnika. Neuspeh angleške armade je vsled težkega poraza pri Cambrai še občutnejši. — Na vzhodni fronti se pogajanja za premirje nadaljujejo. — Pl. Ludendorff.

Dunaj, 16. decembra. (Kor. ur.) Uradno se razglašajo: V Brest-Litovsku je bilo sklenjeno premirje, veljavno za vse ruske fronte. Premirje traja vsaj do 14. januarja 1918. — Na italijanskem bojišču so naše čete uspeh na Col Caprihe znatno spopolnile ter pri tem vjele zopet znatno število Italijanov. Ob Piavi živahno artiljerijsko delovanje. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 16. decembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Pri Poelzelhocku smo pomaknili naše črte naprej ter vjele večje število sovražnikov. Pri Inchii in pri Cambrai zopet živahno artiljerijsko delovanje. Angleške napade pri Monchy smo krvavo zavrnili. Na francoski fronti boji izvidnih oddelkov. — Na macedonski fronti med Vardarjem in Dojran-skim jezerom živahno bojno delovanje. — Pl. Ludendorff.

Zadnje vesti.

Za premirjem pogajanja za mir.

Dunaj, 16. decembra. Iz vojnoročevalskega stana poročajo: Pooblaščenec ruskega vrhovnega armadnega poveljstva na eni strani in pooblaščenec vrhovnih armadnih poveljstev Nemčije, Avstro-Ogrske, Bolgarije in Turčije na drugi strani so podpisali 15. decembra v Brest-Litovsku pogodbo za premirje. Premirje prične 17. decembra opoldne in velja do 14. januarja 1918. Če se ne odpove premirje s sedem-

dnevnim rokom, traja avtomatično dalje. Razteza se na vse bojne sile na kopnem, v zraku in na morju na vseh ruskih frontah.

Dunaj, 17. decembra. Vlade Avstro-Ogrske, Nemčije, Bolgarije in Turčije bodo pričele čimprej z mirovnimi pogajanjmi. Izbra onih, ki se odpošljejo k mirovnim pogajanjem, je že v teku. Dokler se ne sestanejo pooblaščenca za mirovna pogajanja, bodo doseđani pooblaščenca prej imenovanih vlad, ki so vodili pogajanja za premirje, v neobveznih pogovorih pričeli z mirovnimi pogajanjmi. Ti prvi pogovori so že pričeli danes.

Kronski svet.

Dunaj, 16. decembra. Uradno razglašajo: 14. t. m. je bil pod cesarjevim predsedstvom in v navzočnosti ministrskega predsednika dr. Seidlerja, ministrskega predsednika dr. Wekerla, vojnega ministra generala Stöger-Steinerja, šefa generalnega štaba barona Arza in mnogih avstrijskih in ogrskih resortnih ministrov kronski svet, ki se je bavil s tekočimi zadevami.

Večina ruske konstituante za mir.

Rotterdam, 16. decembra. Petrogrška »Pravda« poroča, da je v ustavodajnem zboru večina 150 glasov za vladni predlog, naj se sklene takoj mir. Ljudski komisar za vnjanje zadeve Trockij je izjavil, da boljševiki za vsako ceno zahtevajo splošen mir.

Anglija hoče zmagati.

London, 15. decembra. Na slavnostnem banketu, prirejenem na čast voditeljem zračne službe, je ministriški predsednik Lloyd George v svojem govoru omenil znane Lansdownove mirovne izjave, ki je napravila neprijeten utis na tiste, ki žele končati vojno s trajnim mirom, a ne s ponižujočim porazom. Izkazalo pa se je, da Lansdowne soglašajo s Wilsonom in da je v svoji mirovni izjavi hotel povedati ravno isto kakor Wilson. Lloyd George je opozarjal v svojem govoru na agilno manjšino v deželi, ki zavratno in trdovratno razširja svoje mnenje, da bi prisilila Anglijo k poniževalnemu miru. Svaril je pred onimi, ki mislijo, da bi se vojna mogla končati s pogodbenim mirom — z ustanovitvijo lige narodov, razsodiščem, razoroženjem in s svečano pogodbo. To je prava politika po vojni; a brez zmage bi bila burka Lloyd George je nadaljeval: Ne živimo v trenutku, ki bi obetal srečo. Rusija grozi, da se umakne z bojišča in francoska demokracija, ki je bila pahnjena v grozote vojne, je prepuščena sama sebi. Ne bom prikrival resnost položaja. Postopanje Rusije nas ne dovede k splošnemu miru, zavleklo bo svetovni mir. Če bo sovražnik mogel potegniti z vzhodne fronte, kjer ima dobro tretjino svoje armade, na stotisoče svojih čet in množimo vojnega materijala, da napade Anglijo, Francosko in Italijo, pomeni to resno otežkočenje naše naloge, ki je itak že dosti težavna. A če je ruska demokracija sklenila ustaviti boj proti vojaški avtokraciji, prevzela bo ta boj ameriška demokracija. Rusi so do brosrčno ljudstvo; bojevali so se hrabro, a imeli so in še imajo pomanjkljivo državno organizacijo. Polem Rusije in začasni poraz Italije nam nalaga težko breme, katero bo pomagala nositi Amerika. Pripraviti se moramo še na večje napore in žrtve. A za paniko ni povoda. Imamo še znatne rezerve v deželi. Vlada pripravlja predloge za potrebno pomnožitev naše armade in raziskuje ob enem najboljšo metodo, da varuje svoje čete.

Kriza na Portugalskem.

Lizbona, 16. decembra. Vsled odredbe nove vlade je predsednik republike, Machado, odstavljen. Odstavljeni predsednik se s posebnim vlakom odpelje v inozemstvo. Vlada bo v kratkem objavila poročila o vojni v kolonijah.

Italijanska zbornica proti C. donat.

Lugano, 15. decembra. Ko je Senino v zbornici govoril o žilnem vojnem sletu eniente ter omenil C. donat, so se med poslušalci ponavljali burki klic: »Postavite ga pred vojni sodišče!« P. slan e Ferrri je stavo pred dnaj se prot. C. donat zaradi dogodkov ob S. d. dvigne ob žba. Tudi poslanec K. Bilani je interogiral vojni ga ministra, je-li hoče potrebao ukrepi, da se Cadorna odstra i s svojega mesta.

Premirje na rumunski fronti.

Petrograd, 15. decembra. (Agentura.) General Ščerbačev je sklenil v Focsani med rumunsko armado na rumunski fronti in med nemško, avstro-ogrsko, bolgarsko in turško armado začasno premirje.

Aprovizacija.

Prekajeno meso na rumeno izkaznice C št. 1401 do konca dobe stranke v torek, 18. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1401 do 1600, od pol 2. do 2. št. 1601 do 1800, od 2. do pol 3. št. 1801 do 2000, od pol 3. do 3. št. 2001 do 2200, od 3. do pol 4. št. 2201 do 2400, od pol 4. do 4. št. 2401 do 2600, od 4. do pol 5. št. 2601 do konca. 1 oseba dobi pol kg, 2 in 3 osebe 1 kg, 4 in 5 oseb 1 in pol kg, 6 in več oseb 2 kg. Kilogram stane 4 krone.

Prodaja premoga na izkaznice za I. okraj št. 5 in 6 ter na izkaznice za VI. okraj št. 1 se dobi premog pri g. Trdini, Slogškova ulica in sicer: na izkaznice I. št. 5 dne 19. decembra, na izkaznice I. št. 6 dne 20. decembra, na izkaznice VI. št. 1 dne 21. decembra.

Na izkaznice VIII. št. 4 se dobi premog pri g. Hribarju, Bohoričeva ulica št. 33 dne 18. decembra 1917.

Premog za X. okraj se bo de pr. dajal pri g. U. genu v sklanjskih Kranjske stavbe družbe in sicer na št. 1 dne 18. decembra na št. 2 dne 19. decembra.

S seje mestnega aprovizacijskega ods ka je poročati, da se ta teden razdeli na močne izkaz-

nice za I. do V. okraj 1 kg moke za kuho in za druge okraje po pol kg moke in pol kg pšeničnega zdroba. — Krompir se bo še naprej razdeljeval kot doslej in je lahko mogoče, da se razdeljevalna kvota zviša.

Razno.

* Samomor nesrečne matere. Z Dunaja se poroča: V nekem hotelu 15. okraja so našli v soboto leta 1861, rojeno Marijo Cermak in njenega 12-letnega sina mrtva v postelji. V pismu, ki ga je pustila na mizi, naznanja gospa, da gre s svojim sinom v smrt, ker je otrok nezdravljivo bolan. Zavzila sta trup.

* Posledice tajfuna na Japonskem. Pariški listi objavljajo sedaj oficijelne številkke o posledicah tajfuna na Japonskem. Število mrtvecev je ogromno. Samo v Tokiju je bilo porušeni nad 3000 hiš, 15.000 hiš pa je bilo pod vodo. Našli so 500 mrtličev; Čez 200.000 ljudi pogrešajo. Skoraj v vsakem okraju je na stotine mrtvih. Škoda v Tokiju znaša 250.000.000 frankov. Mnogo vasi na prepravljenih otokih je zasuhih.

* Kako žive v Italiji. Iz manjšega italijanskega mesta ob T. glanentiu piše vojak svojem v Ljubljano: Za pianega urana, gos in štiri kok si smo dali 21 K. Naj dm pozneje smo plačali za 40 kg belega moka tri kokiši, troje galebov in gos vsiga skupaj 35 K. Govedi in petstotine imo tukajšnje prebivalstvo jako mnogo. Vojaki ne pijejo vode, ker je vina dosti in pa pene.

* Izkaznice za čevlje. Z naredbo trgovskega ministristva se ureja sedaj tudi promet s čevlji. Čevlji se bodo oddajali v bodoče samo proti izkaznici potone. To velja tudi za ponosno obutev. Obutev po meri, ki je že v detu se sme brez izkaznice izvešiti se do 15. februarja 1918.

izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Peterjan. Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. Ilustrovani tednik so: TEDENSKE SLIKE. ki priobčujejo vsak leden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehlike in sploh vseh strok poljudnega znanstva. »TEDENSKE SLIKE« so nepolitičen in nestrankarski ilustrovan tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku. »TEDENSKE SLIKE« bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte »TEDENSKE SLIKE« pvsod in pridobivate naročnikov. »TEDENSKE SLIKE« stanejo četrt leta K 3 80 pol leta K 7 50 in celo leto 15— K. Naročite si »TEDENSKE SLIKE« takoj! Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko »TEDENSKE SLIKE« zastonj in poštnine prosto na ogled. Upravni štvo lista »TEDENSKE SLIKE« Ljubljana, Fračiškanska ulica 10 I.

Učiteljska tiskarna Ljubljana Fračiškanska ul. 6, registrovana zadruga z omejeno zavezo. Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše pisane in vabila za. shode in veselice. .. Letne zaključke Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. .. Stereotipija. Litografija. F. BATJEL Prej v Gorici. Ljubljana, Stari trg 28. Moška in ženska dvokolesa Se s staro pnevmatiko šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za preprodajalce. Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.